

Intersectionaliteit of kruispuntdenken: een introductie

Fatma Arikoglu
ella vzw

ella
kenniscentrum
gender en etniciteit

Kruispuntdenken

- Intersectionaliteit of intersectioneel denken
- Manier van denken/reflecteren over verschil
- Kader om inclusief te werken
- In vraag stellen van dominante ideeën, normen

- Verschil met ‘diversiteitsdenken’

‘Diversiteitsdenken’

- *Diversiteitsmanagement*
- Ongelijkheid verdwijnt uit beeld, enkel nog ‘verschil’. Aandacht voor machtsverschillen verdwijnt
- Focus op ‘gelijkwaardigheid’

‘Diversiteitsdenken’

- Gevaar: ongelijkheid? Machtverschillen? Enkel nog ‘verschil’
- Aandacht gaat naar het *individu* en diens eigen *empowerment*, de focus ligt op de eigen verantwoordelijkheid voor het slagen/falen

‘Diversiteitsdenken’

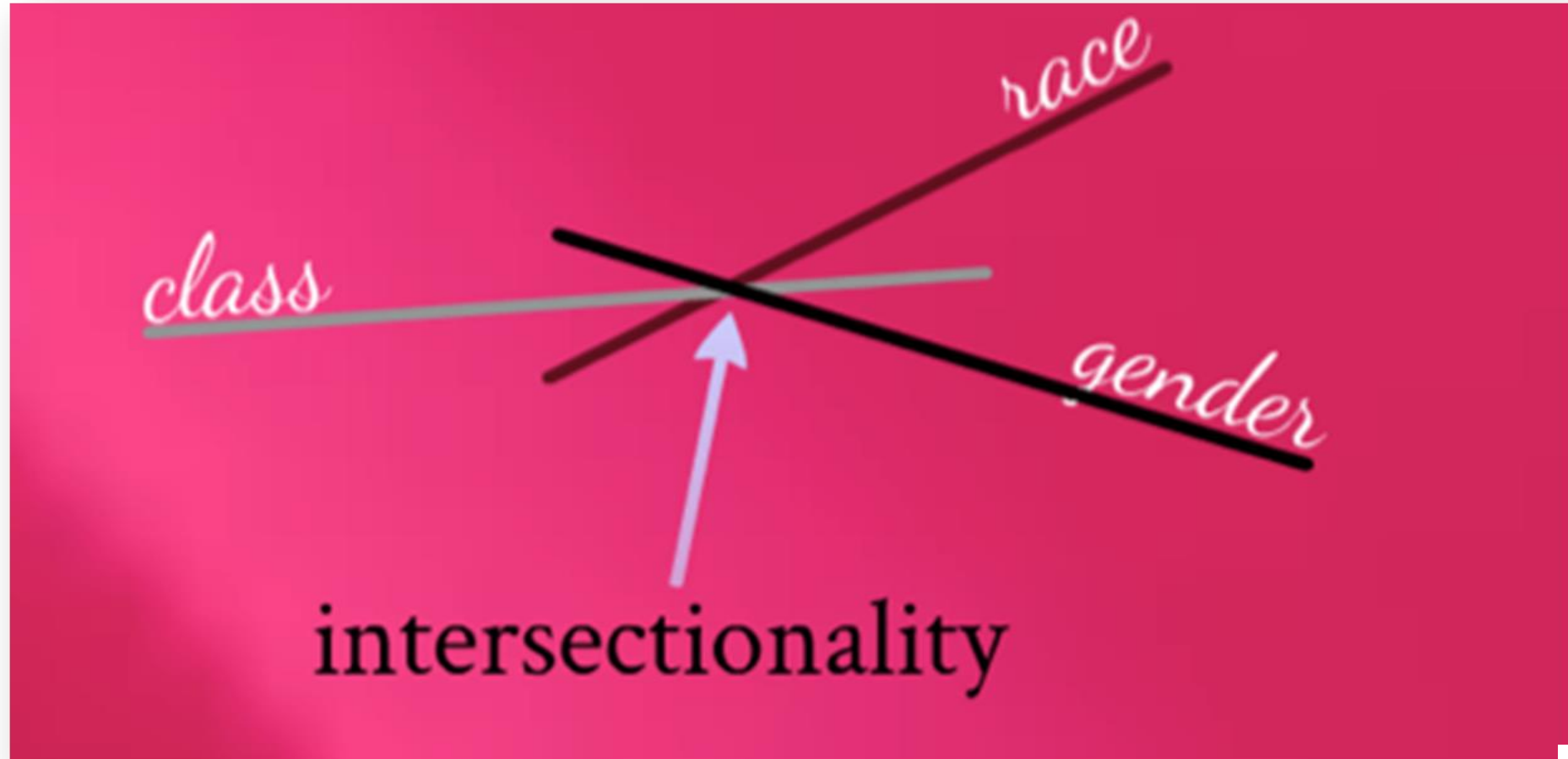
dreamstime.com

1 dimensie

Kruispuntdenken

Kruispuntdenken: ontstaan

- Jaren '70: Kritiek van « black feminists » in de V.S.
  - Op witte middenklassevrouwenbeweging: gender als belangrijkste breuklijn → alle vrouwen op dezelfde manier onderdrukt
  - Op antiracistische bewegingen: « ras » als belangrijkste breuklijn → alle zwarten op dezelfde manier onderdrukt door blanken
  - Onzichtbaarheid van specifieke ervaring van zwarte vrouwen: ontkenning van “ras” door witte feministen + ontkenning van gender door zwarte antiracisten
  - Definiëren van ID op basis van **1 kenmerk** (afkomst, sekse,...) negeert verschillen binnen deze groepen

Kruispuntdenken

Sojourner Truth - kruispuntdenkster avant la lettre

Voormalige slavin (19de eeuw), zwarte vrouwenrechtenactiviste en tegenstander van de slavernij.

Bekend van de mooie speech '*Ain't I A Woman?*' (Ohio Women's Rights Convention in **1851**)

Kruispuntdenken

Kimberlé Crenshaw

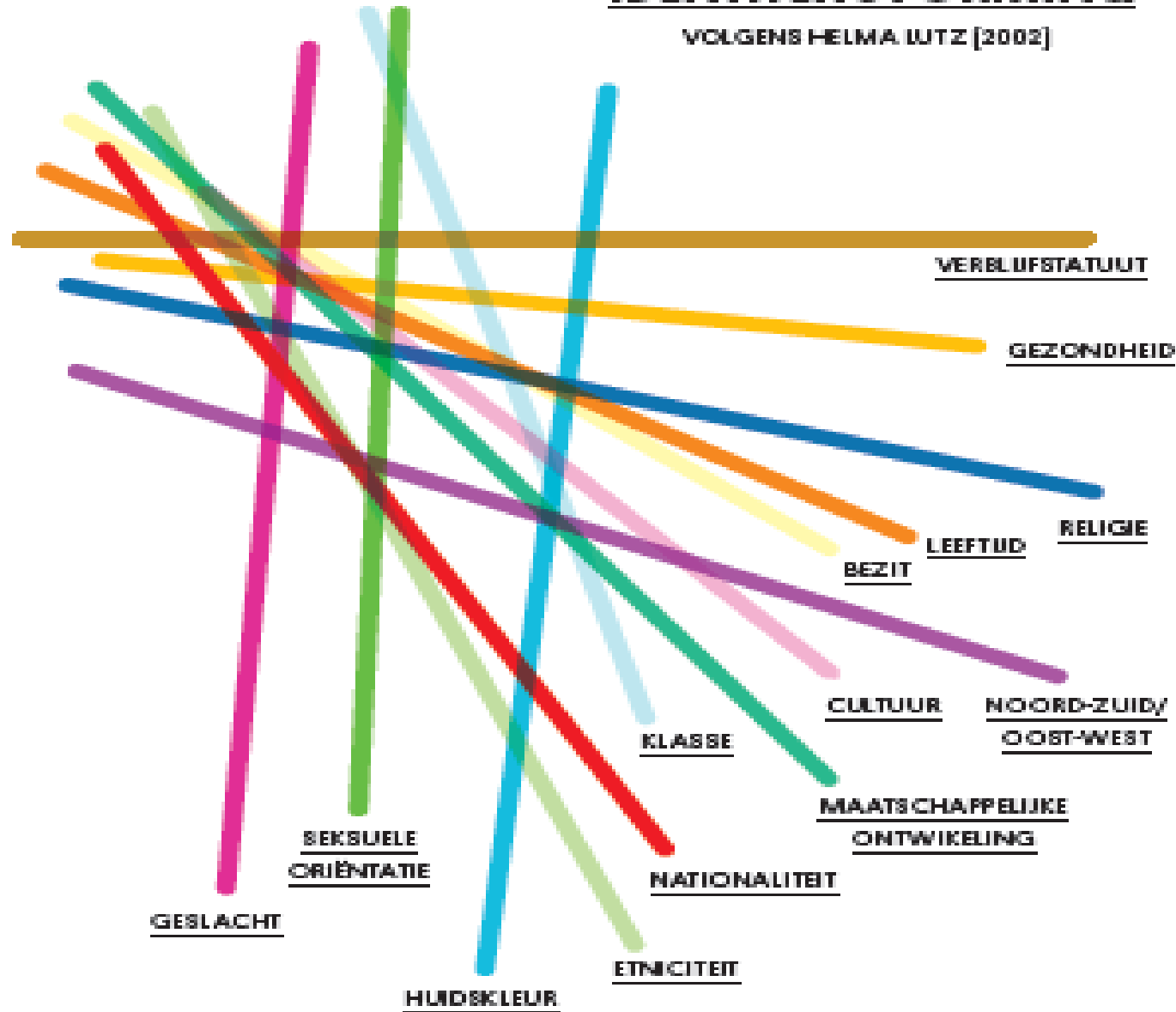
feministische critical race & legal theory
professor aan UCLA in de VS.

Theoretische conceptualisering van
kruispuntdenken of intersectionaliteit (1989)

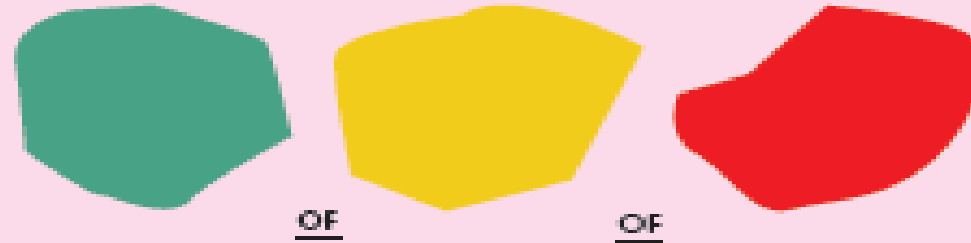

14 ASSEN VAN IDENTITEITSVORMING

VOLGENS HELMA LUTZ (2002)

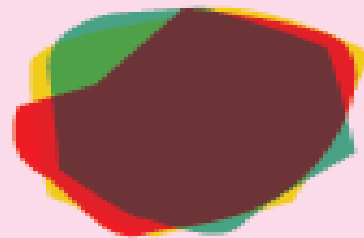

KRUISPUNTDENKEN, EEN EN-EN-VERHAAL

OF

OF

EN-EN-EN

Jana

Kruispuntdenken

- Hoe maken onze posities op de sociale assen gender, etniciteit, leeftijd, klasse (en...en...) ons *meer of minder kwetsbaar* voor vormen van **discriminatie of uitsluiting**?

**THERE IS NO SUCH THING
AS A SINGLE-ISSUE
STRUGGLE BECAUSE
WE DO NOT LIVE
SINGLE-ISSUE LIVES.**

- AUDRE LORDE

Kruispuntdenken

- Machtsverschillen in de maatschappij
  - Wie is er in een bepaalde context **in- of uitgesloten** en op basis van welke criteria?
- Machtsposities niet benoemd; onzichtbaar en ‘neutraal’ (vb. Vaak wordt de etniciteit van witte mensen niet benoemd of onderscheiden) (=privilege)
- Aandacht voor verschillen binnen groepen / oog voor overeenkomsten tussen groepen

Kruispuntdenken

Discriminatie *versus* privilege

Beide kanten van dezelfde medaille

(Zie onder meer Michael Kimmel & Allan Johnson)

Centrale privileges in onze maatschappij bevinden zich op het vlak van: gender (**mannelijkheid**), etniciteit (**witheid**), seksuele oriëntatie (**heteronormativiteit**), religie/levensbeschouwing (**secularisme**), klasse (**hoge middenklasse**)...

Intersectioneel werken: de rode draden

1. Een andere aanpak is nodig
2. Vertrek vanuit de leefwereld van de zwaksten
3. Creëer partnerschappen
4. Intersectionaliteit op alle niveaus van de organisatie (slide)
5. Omgaan met spanningsvelden (vb. beleid, politiek, financieel...)

Wat kan je zelf doen?

- Organisatiestructuur en -cultuur
- Besluitvormingsorganen
- Communicatie
- Personeelsbeleid
- Financiën

Wat kan je zelf doen?

- Bewustzijn eigen positie, privileges, macht, referentiekader
- Bottom-up werken
- Welke stemmen worden niet gehoord?
- Altijd oog hebben voor interne diversiteit binnen groepen
- Gedachtenexperiment: “De andere vraag” stellen
- De onzichtbare **norm(en)** in vraag stellen
- Solidariteit met andere bewegingen
- Samenwerking & open houding

Meer info: download de handleiding “Intersectioneel denken” via www.ellavzw.be

ella

kenniscentrum
gender en etniciteit

www.ellavzw.be

Fatma Arikoglu

0485 64 06 06

ella.farikoglu@amazone.be

